

4. MIĘDZYNARODOWA WSPÓŁPRACA WIOŚ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

*Mieczysław Burdzicki
(Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie)*

Wschodnia granica województwa lubelskiego przebiega wzdłuż granicy państwa z Białorusią i Ukrainą. Wymaga to wspólnych działań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie i odpowiednich służb ochrony środowiska państw sąsiadujących. Współpraca ta sięga lat sześćdziesiątych. Obejmowała ona przede wszystkim wody powierzchniowe płynące, które posiadały i posiadają dla współpracujących państw istotne znaczenie gospodarcze. Szczególnie duże znaczenie mają działania zmierzające do poprawy jakości wód rzeki Bug, które wraz z wodami rzeki Narwi stanowią źródło zaopatrzenia w wodę pitną miasta Warszawy.

Podstawą do współpracy z Republiką Białoruś są następujące akty prawne:

- Traktat między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Białoruś o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy podpisany w Warszawie dnia 23 czerwca 1992 r.
- Porozumienie między Ministerstwem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Rzeczypospolitej Polskiej a Państwowym Komitetem Republiki Białorusi do spraw Ekologii o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska z dnia 20 maja 1992 r.
- Konwencja o Ochronie i Użytkowaniu Cieków Transgranicznych i Jezior Międzynarodowych zwana Konwencją Wodną, podpisana 17 marca 1992 r. w Helsinkach.
- Aneks z 15.05.1998 r. do Porozumienia o utworzeniu związku transgranicznego Euroregion Bug podpisanego w Łucku w dniu 29.09.1995 r.
- Porozumienie o współpracy pomiędzy Wojewodą Białkopodlaskim a Przewodniczącym Obwodowego Komitetu Wykonawczego w Brześciu z dnia 6.10.1998 r.

Natomiast podstawowymi aktami prawnymi do współpracy z Ukrainą są:

- Umowa między Rzeczypospolitą Polską a Ukrainą o stosunkach prawnych na polsko-ukraińskiej granicy państwowej oraz o współpracy i

wzajemnej pomocy w sprawach granicznych sporządzona w Kijowie 12 stycznia 1993 r.

- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Ukrainy o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska sporządzona w Warszawie dnia 24.01.1994 r.
- Umowa między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Ukrainy o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych, która została podpisana 10.10.1996 w Kijowie.
- Porozumienie o utworzeniu związku transgranicznego Euroregion Bug podpisane w Łucku w dniu 29.09.1995 r.

W żadnym z ww. dokumentów Inspekcja Ochrony Środowiska, a szczególnie jej wojewódzkie inspektoraty graniczące z tymi państwami nie były wskazane jako jednostki koordynujące współpracę z zakresu ochrony środowiska.

W 1999 r. odbyło się spotkanie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Rzeczypospolitej Polskiej i Ministra Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska Republiki Białoruś. Na spotkaniu tym omówiono między innymi takie tematy jak:

- realizację Porozumienia między Państwowym Komitetem Republiki Białoruś do spraw Ekologii i Ministerstwem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa RP.
- współpracę polsko - białoruską w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych,
- procedury uzgadniania ocen oddziaływania na środowisko między Polską i Białorusią.

W 1999 r. Duńskie Ministerstwo Ochrony Środowiska i Energii za pośrednictwem Duńskiej Agencji Ochrony Środowiska włączyło się do współpracy polsko-ukraińskiej na rzece Bug. Wykonano wstępny projekt zarządzania gospodarką wodną i jakością wód w dwóch podzlewniach: zlewnia rzeki Huczwa w Polsce i zlewnia rzeki Ług na Ukrainie. Ze strony polskiej pracami kieruje Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie O/Lublin, a w pracach zespołu uczestniczą przedstawiciele WIOŚ.

Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa pismem z dnia 31.08.1999 r. powołał komisję ds. współpracy w dziedzinie ochrony środowiska z Ukrainą. W składzie komisji znalazł się przedstawiciel Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie.

W dniach 7-8 grudnia 1999 r. odbyło się III Posiedzenie Polsko-Białoruskiej Międzynarodowej Komisji Koordynacyjnej ds. Współpracy Transgranicznej. Na spotkaniu tym strony stwierdziły, że istotną dziedziną współpracy międzyregionalnej jest współdziałanie w zakresie ochrony środowiska, a w szczególności monitorowanie stanu środowiska oraz przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom śro-

dowiska obszarów granicznych. Podkomisja ds. współpracy międzyregionalnej uzgodniła główne kierunki działania na 2000 r. W tych kierunkach znalazły się między innymi takie tematy jak:

- stworzenie systemu monitorowania potencjalnych nadzwyczajnych zagrożeń środowiska na obszarze przygranicznym, a przede wszystkim monitorowanie stanu środowiska, monitorowanie niebezpieczeństw związanych z międzynarodowym transportem materiałów niebezpiecznych, zinventaryzowanie oraz wymiana informacji o potencjalnych punktowych, liniowych nadzwyczajnych zagrożeniach środowiska obszaru przygranicznego,
- podejmowanie prac zmierzających do prowadzenia wspólnego monitoringu stanów i czystości rzeki Bug na odcinku granicznym.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Lublinie wystąpił do Brzeskiego Obwodowego Komitetu ds. Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska w Brześciu, Państwowego Zarządu Bezpieczeństwa Ekologicznego Obwodu Lwowskiego we Lwowie i Państwowego Zarządu Bezpieczeństwa Ekologicznego Obwodu Wołyńskiego w Łucku o przekazanie danych dotyczących zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w rejonach przygranicznych. Dane te posłużą do opracowania raportu o stanie środowiska w rejonach przygranicznych.

W dniach 16-18 grudnia 1999 r. odbyło się polsko-ukraińskie seminarium na temat „Poznanie wpływu czynników transgranicznych na kształtowanie się sytuacji ekologicznej Lwowszczyzny”. W seminarium uczestniczyli przedstawiciele WIOŚ w Lublinie. Uczestnicy seminarium podjęli decyzję o stworzeniu wspólnej ukraińsko - polskiej grupy roboczej do realizacji między innymi następujących zadań:

- przeprowadzenie wspólnych badań monitoringowych stanu wód powierzchniowych w basenie Bugu,

- przygotowanie wspólnego monitoringu biologicznego,
- organizacja seminariów ukraińsko-polskich służących wymianie doświadczeń w dziedzinie głównych problemów, form i metod ochrony środowiska naturalnego województw RP i obwodów Ukrainy.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przekazał propozycje zapisu do Porozumienia o Współpracy i Partnerstwie woj. lubelskiego i obwodu brzeskiego z zakresu ochrony środowiska.

W celu poprawy realizacji porozumienia pomiędzy Ministrem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Rzeczypospolitej Polskiej i Ministrem Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska Republiki Białoruś na szczeblu wojewódzkim należy:

- powołać grupy robocze ds. współpracy w zakresie ochrony środowiska, ustalić zasady ich działania i finansowania. Przy powoływaniu grup roboczych należy rozważyć powołanie podgrup roboczych ds. nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i ds. ochrony środowiska.

Powinno to przyczynić się do:

- ustalenia i przyjęcia wieloletnich programów badawczych stanu środowiska w obszarach przygranicznych,
- ustalenia zasad współpracy i współdziałania w przypadku wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska, w tym także zasad wzajemnego ostrzegania i alarmowania,
- zewidencjonowania potencjalnych źródeł nadzwyczajnego zagrożenia środowiska,
- dokonania oceny stanu środowiska obszarów przygranicznych,
- opracowania wspólnego programu poprawy stanu środowiska obszarów przygranicznych zawierającego harmonogram przedsięwzięć obowiążujących zainteresowane strony.